

Høgskulen på Vestlandet

Pedagogikk og elevkunnskap 2b 5-10

LU2-PEL415

Predefinert informasjon

Startdato:	16-05-2018 09:00	Termin:	2018 VÅR
Sluttdato:	23-05-2018 14:00	Vurderingsform:	Norsk 6-trinns skala (A-F)
Eksamensform:	Bacheloroppgave	Studiepoeng:	15
SIS-kode:	203 LU2-PEL415 1 B-1 2018 VÅR		
Intern sensor:	Inga Margrethe Fagerbakke		

Deltaker

Navn:	Camilla Dalaker Sjursen
Kandidatnr.:	17
HVL-id:	135920@hvl.no

Informasjon fra deltaker

Tittel *:	Lesehund som pedagogisk verktøy i den andre leseopplæringen	
Antall ord *:	9362	
Navn på veileder *:	Inga Margrethe Fagerbakke og Annette Johannessen Haugsgjerd	
Egenerklæring *:	Ja	Jeg bekrefter at jeg har registrert oppgavetittelen på norsk og engelsk i StudentWeb og vet at denne vil stå på vitnemålet mitt *: Ja

Gruppe

Gruppenavn:	Enmannsgruppe
Gruppenummer:	4
Andre medlemmer i gruppen:	Deltakeren har innlevert i en enkeltmannsgruppe

Jeg godkjenner avtalen om publisering av bacheloroppgaven min *

Ja

Høgskulen
på Vestlandet

BACHELOROPPGAVE

Lesehund som pedagogisk verktøy
i den andre leseopplæringen

Camilla Dalaker Sjursen

Pedagogikk og elevkunnskap 2b 5-10

LU2-PEL415

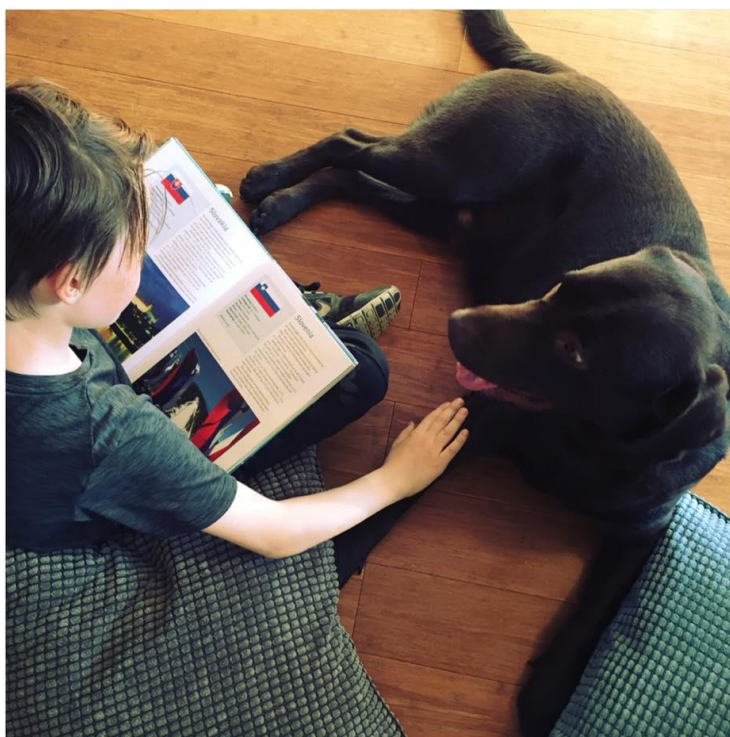
Høgskulen på Vestlandet, avdeling Stord

Veiledere: Inga Margrethe Fagerbakke og
Annette Johannessen Haugsgjerd

Leveringsfrist: 23.05.2018

Jeg bekrefter at arbeidet er selvstendig utarbeidet, og at referanser/kildehenvisninger til alle kilder som er brukt i arbeidet er oppgitt, jf. Forskrift om studium og eksamen ved Høgskulen på Vestlandet, § 10.

Lesehund som pedagogisk verktøy i den andre leseopplæringen

(Bilde: privat)

”På hvilken måte kan lesehund brukes som et pedagogisk verktøy i den andre leseopplæringen?”

Norsk og pedagogikk

Av: Camilla Dalaker Sjørusen

Våren 2018

Forord

Jeg vil rette en takk til mine veiledere, Inga Margrethe Fagerbakke og Annette Johannessen Haugsgjerd, for at de har gitt god veiledning gjennom hele forskningsprosessen. De har alltid vært tilgjengelig på e-post og gitt konstruktive tilbakemeldinger for å forbedre oppgaven min. Jeg vil også takke gutten og hunden på forsidebildet, for at de tok seg tid til å stille opp på kort varsel. Sist men ikke minst vil jeg takke informantene som stilte opp til intervju, og gjorde mitt forskningsarbeid mulig.

Camilla Dalaker Sjursen

Stord

10. mai 2018

Sammendrag

I mitt forskningsarbeid ønsket jeg å finne ut av hvordan man kan bruke lesehund som et pedagogisk verktøy i den andre leseopplæringen. Problemstillingen min ble derfor som følgende: *"På hvilken måte kan lesehund brukes som et pedagogisk verktøy i den andre leseopplæringen"*?. Selv om bruk av lesehund har fått mer oppmerksomhet i media de siste årene, er det enda et relativt nytt fenomen for mange. Jeg håper derfor at jeg ved å skrive denne oppgaven, kan belyse hvilken nytteverdi hunden kan ha i arbeidet med elever og den andre leseopplæringen.

I oppgaven har jeg tatt for meg ulike teori som jeg ser på som relevant for å kunne besvare problemstillingen min. Teorien jeg har valgt å ta utgangspunkt i består av tre deler: Lesehund, den andre leseopplæringen og sentrale pedagogiske begreper og teorier. Av sentrale teorier blir blant annet Abraham Maslows behovspyramide og Albert Bandura sin teori om mestringsforventning vektlagt.

For å kunne svare på problemstillingen min brukte jeg kvalitativ metode og gjennomførte semistrukturerte intervjuer. Jeg hadde to informanter, der begge informantene hadde erfaring med bruk av lesehund i den andre leseopplæringen.

Etter å ha analysert data som kom frem av intervjuene, samt drøftet det i lys av teorien, har jeg funnet ut at det er ulike måter man kan bruke lesehund som et pedagogisk verktøy i den andre leseopplæringen. Dette på bakgrunn av at hunden fungerer som bidragsyter på flere sentrale områder innenfor den andre leseopplæringen. Ett av funnene var blant annet at hunden bidrar til motivasjon og mestring omkring lesing, som igjen er en forutsetning for at lesing i det hele tatt skal kunne finne sted. Det viste seg også at hunden bidrar til økt leseforståelse, samt økt leseferdighet, som er svært sentrale faktorer innenfor den andre leseopplæringen. I tillegg kom det frem at hunden kan brukes som et pedagogisk verktøy for å tilpasse opplæringen til elever som av ulike årsaker ikke befinner seg i den andre leseopplæringen, når de i utgangspunktet skal det. Sist men ikke minst viste det seg at hundens nærvær er med på å gi eleven ro og trygghet, som videre vil være en grunnleggende forutsetning for at elevene skal kunne oppnå sitt fulle potensiale innenfor den andre leseopplæringen.

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning	1
1.1 Bakgrunn for valg av tema	1
1.2 Oppgavens oppbygning	1
2.0 Teori	3
2.1 Dyreassisterte intervensjoner	3
2.1.1 Lesehund	3
2.1.2 Forskning om bruk av lesehund	4
2.1.3 Bruk av lesehund i Norge	5
2.2 Den andre leseopplæringen	6
2.2.1 Lesing som grunnleggende ferdighet	6
2.2.2 Hva er lesing?	7
2.2.3 Den andre leseopplæringen	7
2.3 Pedagogisk bakteppe	8
2.3.1 Tilpasset opplæring	8
2.3.2 Motivasjon og mestring	8
2.3.3 Maslows behovspyramide	9
3.0 Metode	11
3.1 Kvalitativ metode	11
3.2 Informanter	11
3.3 Gjennomføring av intervju	12
3.4 Reliabilitet, validitet og etikk	12
4.0 Presentasjon av data	14
4.1 Kvalitativt intervju	14
4.2 Hvordan bruke lesehund i skolen?	15
4.3 Hvordan bruke lesehund i den andre leseopplæringen?	15
4.4 Hvem kan benytte seg av bruk av lesehund?	16
4.5 Hvordan legge til rette for at elevene skal oppleve bruk av lesehund som en god situasjon?	17
4.6 Hvordan påvirker bruk av lesehund elevene sitt forhold til lesing?	17
4.7 Hvordan bidrar hunden til ro og trygghet?	18
5.0 Drøfting	20
5.1 Hundens bidrag til motivasjon og mestring	20
5.2 Hundens bidrag til økt leseforståelse	22
5.3 Hundens bidrag til økt leseferdighet	23
5.4 Hundens bidrag til å tilpasse opplæringen	24

<i>5.5 Hundens bidrag til ro og trygghet</i>	25
6.0 Avslutning	27
Litteraturliste	28
Vedlegg	I
<i>Vedlegg 1: Intervjuguide</i>	<i>II</i>
<i>Vedlegg 2: Samtykkeskjema til rektor</i>	<i>IV</i>

1.0 Innledning

I denne bacheloroppgaven skal jeg ta for meg temaet lesehund, og knytte det opp mot den andre leseopplæringen. Jeg har med andre ord valgt å ta utgangspunkt i norskfaget, med særlig fokus på lesing som grunnleggende ferdighet.

1.1 Bakgrunn for valg av tema

Jeg har selv vokst opp med dyr, og med dette har jeg fått erfare hvilken stor påvirkning dyrene kan ha på oss mennesker. Hvilken glede og trygghet de kan gi, bare av å være i nærheten. Det tok derfor ikke lang tid før temaet lesehund fanget min interesse, etter at jeg av ren tilfeldighet snublet over en masteroppgave som skrev om temaet. Selv om bruk av lesehund har fått mer oppmerksomhet i media de siste årene, er det enda et relativt nytt fenomen for mange. Jeg håper derfor at jeg ved å skrive denne oppgaven, kan belyse hvilken nytteverdi hunden kan ha i arbeidet med elever og den andre leseopplæringen.

Da jeg studerer grunnskolelærer 5-10, ble det et naturlig valg å i tillegg vektlegge den andre leseopplæringen. I følge Ulland, Palm og Andreassen (2014, s. 114) innebærer den andre leseopplæringen at man skal kunne bruke lesing som et redskap for læring, og dette blir det forventet at elevene skal kunne når de befinner seg rundt 4. klasse.

Det jeg derfor ønsker å finne ut av i denne oppgaven, er hvordan man kan bruke lesehund som et pedagogisk verktøy i den andre leseopplæringen. Min problemstilling blir dermed slik: *"På hvilken måte kan lesehund brukes som et pedagogisk verktøy i den andre leseopplæringen?"*. For å finne svar på dette skal jeg trekke inn relevant teori, samt gjennomføre intervjuer av to informanter som har erfaring med bruk av lesehund i den andre leseopplæringen.

1.2 Oppgavens oppbygning

Oppgaven innledes med et teorikapittel, som består av tre deler: Lesehund, den andre leseopplæringen og sentrale pedagogiske begreper og teorier. I denne sammenheng blir blant annet Abraham Maslows behovspyramide og Albert Bandura sin teori om mestringsforventning vektlagt. Videre omtales kvalitativ metode i metodekapittelet, da dette var forskningsmetoden jeg valgte å benytte meg av. Her presenteres også informantene, gjennomføringen av intervjuene, samt oppgavens reliabilitet, validitet og etikk. I

presentasjonen av data presenterer jeg de mest relevante funnene fra intervjuene som jeg har gjennomført, og dette presenterer jeg med utgangspunkt i intervjuguiden. Ved hjelp av teorien og funnene etter presentasjon av data, skriver jeg deretter en drøftingsdel der jeg besvarer problemstillingen min. Avslutningsvis trekker jeg frem noen avsluttende refleksjoner, for å trekke de lange linjene i bacheloroppgaven.

2.0 Teori

I dette kapittelet vil jeg redegjøre for de tre hovedpunktene jeg har valgt å fokusere på: lesehund, den andre leseopplæringen og mitt pedagogiske bakteppe. Dette har relevans for problemstillingen min, da jeg i denne oppgaven skal undersøke på hvilken måte lesehund kan brukes som et pedagogisk verktøy i den andre leseopplæringen. Først vil jeg presentere begrepene dyreassisterte intervensjoner og lesehund, før jeg tar for meg relevant forskning om bruk av lesehund. Deretter vil jeg forklare den andre leseopplæringen, før jeg videre tar for meg sentrale pedagogiske begreper og teorier.

2.1 Dyreassisterte intervensjoner

I følge Dyrebar Omsorg (2017) er dyreassisterte intervensjoner (DAI) aktive, tidsavgrensede tiltak der ulike former for samhandling med dyr brukes som supplement til andre ordinære tiltak. Inn under begrepet dyreassisterte intervensjoner, finner man begrepene dyreassistert aktivitet (DAA), dyreassistert terapi (DAT) og dyreassistert pedagogikk (DAP). Dyreassistert pedagogikk er målrettet og systematisk bruk av dyr som et pedagogisk verktøy, der dyret brukes som en ressurs for å skape motivasjon og mestring. Dette kan for eksempel være bruk av lesehund som pedagogisk ressurs i skolen, for å skape motivasjon og mestring omkring elevene sitt forhold til lesing (Antrozoologisenteret, 2018).

2.1.1 Lesehund

I november 1999 ble programmet Reading Education Assistance Dogs (R.E.A.D) etablert i Salt Lake City, Utah. Siden den tid har programmet ekspandert, og i dag er det utbredt i både USA, Canada, Sverige, Norge og andre steder i verden. Hensikten med programmet er at barn skal forbedre sine leseferdigheter, ved å lese for en hund. Hundene som tar del i READ programmet er registrerte terapidyr, som sammen med sine eiere må gjennom trening og evaluering, for å oppnå en lisens som gir dem tillatelse til å opptre som terapiteam. Programmet blir tatt i bruk på både skoler, bibliotek og andre steder der lesing blant barn finner sted (Intermountain Therapy Animals, 2018).

I 2011 ble Norsk Terapihundeskole etablert, som i dag sammen med Svensk- og Finsk Terapihundeskole, er den største i Norden. Dette er terapihundeskoler som arbeider med å utdanne sosiale tjenestehunder, slik at de blir kvalifiserte til å arbeide som besøks- og terapihunder. En av utdanningene som blir tilbudt ved skolene blir omtalt som dyreassistert

pedagogikk, og innenfor denne utdanningen blir en kvalifisert som Fadderhund, Tegnspråkhund og Lesehund (Norske Terapihundeskolen, 2015). En lesehund er med andre ord en terapihund som er sertifisert R.E.A.D (Reading Education Assistance Dog) gjennom Intermountain Therapy Animals, i tillegg til at den er spesialtrent til å arbeide som lesehund. Den er da trent til å hjelpe barn med å bla i boken, samt ligge stille ved siden av barn som leser (Firbent terapi, 2018).

2.1.2 Forskning om bruk av lesehund

I 2014 gjennomførte Roux, Swartz og Swart en studie på en barneskole i Western Cape, i Sør-Afrika. Det var 102 elever som deltok i studiet, og de alle var i aldersgruppen 7-13 år. Alle elevene hadde til felles at de hadde scoret lavt på en lese- og skriveundersøkelse (ESSI Reading and Spelling Test). Studiet gikk ut på at elevene ble fordelt i fire grupper, der hver gruppe skulle gjennomføre høytlesning for ulike publikummere. Den ene gruppen skulle lese for en teddybjørn, den andre for et vennlig menneske, den tredje for en lesehund og den fjerde skulle lese for læreren i det ordinære undervisningsopplegget. Alle de fire gruppene gjennomførte leseopplegget i ti uker, og de brukte like mange timer på det. I tillegg brukte alle gruppene samme type bøker, med lik vanskelighetsgrad.

Etter at leseopplegget var gjennomført, ble elevene igjen testet. Resultatet var da at elevene som hadde lest for en lesehund, scoret høyere på leseforståelsen enn de tre andre gruppene. I tillegg ble elevene som hadde lest for lesehunden mer positive til skolearbeid, de deltok mer i timene, og de fikk mer selvtillit. Disse resultatene forklarte Roux, Swartz og Swart med at tilstedeværelsen til hunden motiverte elevene til å forbedre sine lesevaner og holdninger til lesing. I tillegg gav ikke hunden noen dømmende kommentarer på elevene sin lesing, og elevene fikk dermed lese i sitt eget tempo uten å bli korrigeret (Roux, Swartz & Swart, 2014).

At bruk av lesehund kan ha positiv effekt på elever sitt forhold til lesing, hevdes også av bibliotek mediekoordinatoren Newlin som i 2003 gjennomførte et leseprogram på Alderman barneskole i Wilmington, Nord- Carolina. Forsøket gikk ut på at lesehunder, sammen med sine spesialtrente eiere, skulle lytte til elever som trengte ekstra hjelp med lesing. Det var sammenlagt femten andreklassinger som deltok i programmet, og de hadde alle til felles at de skåret under gjennomsnittsnivået i lesing. Elevene leste for hunden i tjue minutter hver, en gang i uken, i ett år. Underveis i lesingen registrerte hundeieren elevene sin uttale og

forståelse av lesingen, ved å stille oppfølgingsspørsmål til det elevene hadde lest. På denne måten var det mulig å se om elevene hadde progresjon i lesingen sin.

Resultatet av programmet var at de fleste av elevene forbedret ferdighetene sine med minst to klassetrinn nivåer, og noen gjorde det så bra at de ble mentorer for andre elever. Entusiasmen rundt programmet ble så stor, at etter hvert fikk også elever som leste på eller over gjennomsnittsnivået tilbud om å lese for hunden. I tillegg hevder Newlin at det ble synlig at elevene fikk økt selvtillit omkring lesing, etter bruken av lesehund (Newlin, 2003). At bruk av lesehund kan påvirke elever sin selvtillit, hevdes også av doktor Rollins (2016). I følge henne fører bruken av lesehund til at elevene får økt selvtillit omkring lesing, samtidig som det fører til at elevene assosierer lesing med noe hyggelig.

Forskning har også vist at bruk av lesehund kan påvirke elever sin motivasjon for lesing. I 2011 gjennomførte spesialpedagogen Bassette en studie på fire femteklassinger med ulike atferdsvansker, for å undersøke hvilken effekt tilstedeværelsen av en hund kunne ha på leseferdighetene til elevene. Elevene som deltok i undersøkelsen rapporterte at de likte å lese for hunden, og de gangene hunden ikke var tilstede, spurte de om de kunne få lese for den. Andre elever som observerte at de fire elevene fikk lese for hunden, spurte om også de kunne få lov til å lese for den (Bassette, 2011). Lignende forskning gjennomførte også Schretzmayer, Kotrschal og Beetz i 2017, da de undersøkte hvilke kortsiktige positive effekter bruk av lesehund kunne ha. I sin forskning konkluderte de med at hunden hadde liten kortvarig effekt, men de påpekte at effektene trolig ville vært av større betydning, dersom elevene hadde fått benyttet seg av lesehund over lengre tid (Schretzmayer, Kotrschal & Beetz, 2017).

Det finnes også indikasjoner på at bruk av dyr kan ha en beroligende effekt på mennesker. Dette på bakgrunn av at det har vist seg at når mennesker kommer i kontakt med dyr, får det økt produksjon av hormonet Oxytocin, som er et hormon som virker beroligende (Miller, Kennedy, DeVoe, Hickey, Nelson & Kogan, 2009).

2.1.3 Bruk av lesehund i Norge

Til tross for at fenomenet lesehund enda ikke er like utbredt i Norge, kan en se tendenser til en økende interesse. 09. februar, 2017, var Hauge skole i den lokale avisen for å fortelle om

sin bruk av lesehund i forbindelse med et leseprosjekt. Det ble da forklart at hunden hadde et eget rom på skolen, der elevene kom for å få lese høyt for hunden. En av lærerne ved skolen forklarte at tilbudet var svært populært og at elevene stod i kø for å få lov til å lese for hunden (Varlo, 2017). I et innslag på NRK, 21. desember, 2017, kan man høre at lignende bruk av lesehund ble tatt i bruk på Nerstad skole i Sigdal. En av lærerne ved skolen forklarte at hunden er en helt spesiell assistentlærer, som skaper lese lyst og motivasjon hos elevene. Det ble også forklart at lærerne ved skolen hevdet å ha sett fremgang i lesingen til elevene, særlig hos de elevene som kviet seg for å lese foran andre (Midtbø & Syed, 2017).

2.2 Den andre leseopplæringen

2.2.1 Lesing som grunnleggende ferdighet

I kunnskapsløftet blir det presentert fem grunnleggende ferdigheter som blir sett på som forutsetninger for læring og utvikling i skole, arbeid og samfunns liv. De grunnleggende ferdighetene er:

- Å kunne regne
- Å kunne lese
- Å kunne uttrykke seg muntlig
- Å kunne uttrykke seg skriftlig
- Å kunne bruke digitale verktøy

Dette innebærer at lesing og de andre grunnleggende ferdighetene skal være integrert i opplæringen i alle fag, og at alle lærere derfor har ansvar for å ta i bruk lesing i sine fag (Utdanningsdirektoratet, 2015).

Å kunne lese i norskfaget innebærer at en klarer å skape mening fra tekster fra fortid og nåtid i et bredt utvalg sjangere. I tillegg innebærer det at en klarer å engasjere seg i tekster, samt få innsikt i andre mennesker sine opplevelser, tanker og skaperkraft. For at elevene skal kunne utvikle leseferdigheter i norskfaget, forutsetter det at de arbeider systematisk med ulike lesestrategier, samt at de leser mye og ofte. Utviklingen av leseferdighetene i norskfaget går fra at en klarer grunnleggende avkodning og det å forstå enkle tekster, til at en klarer å forstå, tolke, reflektere over, og vurdere mangfoldige tekster i ulike sjangere (Utdanningsdirektoratet, 2015).

2.2.2 Hva er lesing?

I følge Traavik (2013, s. 39-40) kan man fremstille lesing slik: Lesing= avkoding x forståelse x motivasjon. Lesing består med andre ord av tre elementer, der alle elementene må være til stede for at lesing skal finne sted. Det første elementet er avkoding, som innebærer at en forstår sammenhengen mellom fonem og grafem. Avkoding er derfor en teknikk en må forstå og klare å bruke, for at en skal få til å lese. Forståelse er det andre elementet, og dette omhandler at man forstår innholdet i det man leser. I tillegg til avkoding og forståelse, hevder Traavik (2013, s. 40) at en også trenger motivasjon, slik at elevene leser så mye at avkodingen blir automatisert og innholdsforståelsen blir utviklet. For at elevene skal kunne opprettholde motivasjonen sin, påpeker Traavik (2013, s. 40) at det vil være viktig at elevene har tro på seg selv, og tro på at lesing er noe de kommer til å mestre.

Bråten og Olaussen (1999, s. 28) hevder at når man snakker om lesing, kan man skille mellom lesingens tekniske aspekt og lesingens meningsaspekt. Lesingens tekniske aspekt blir gjerne omtalt som avkoding, mens lesingens meningsaspekt blir omtalt som leseforståelse. Automatisk ordavkoding er nødvendig for at man skal kunne få til en vellykket forståelse av det man leser.

2.2.3 Den andre leseopplæringen

I følge Roe (2014, s. 9) kan leseopplæringen deles inn i minst tre områder:

Begynneropplæring, spesialundervisning for elever med ulike typer lesevansker og videre leseopplæring, også omtalt som den andre leseopplæringen. Den andre leseopplæringen handler om å videreutvikle elevenes leseforståelse, få dem engasjerte til å ville lese, samt å lære dem om gode lesestrategier (Roe, 2014, s. 9). I tillegg innebærer den andre leseopplæringen at man kan bruke lesing som et redskap for læring. At elevene skal kunne bruke lesing som et redskap for læring, blir det forventet av elevene når de befinner seg rundt 4. klasse. For at elevene skal kunne lære av å lese, er det avgjørende med god leseforståelse, som innebærer at man kan reflektere over og bruke det man har lest (Ulland, Palm & Andreassen, 2014, s. 114).

I følge Bråten og Olaussen (1999, s. 35) er god leseforståelse avhengig av at leseren er motivert for det arbeidet som skal til. I tillegg påpeker de at leseren sin motivasjon, henger sammen med leseren sin tro på om at han kan lykkes med å forstå teksten. Denne troen vil

kunne påvirkes av tidligere erfaringer, ved at man enten skaper seg forventinger om å lykkes eller å mislykkes. I tillegg til at motivasjonen kan påvirke leseforståelsen, kan også det å lese for seint eller for raskt ha konsekvenser for leseforståelsen. Dette kan gjelde for elever som fungerer på nivå med jevnaldrende når det kommer til andre ferdigheter som ikke krever lesing. Årsaken til at de leser for seint eller for raskt kan blant annet være knyttet til leseflyt, men også andre ting. For eksempel kan det skyldes mangel på konsentrasjon, mangelfull undervisning eller mangel på motivasjon som resultat av tidligere mislykkede erfaringer (Lesesenteret, 2018).

2.3 Pedagogisk bakteppe

2.3.1 Tilpasset opplæring

Tilpasset opplæring er et overordnet prinsipp som gjelder alle elever i norsk skole. Dette innebærer at alle elever har rett til å få tilpasset opplæring som er i samsvar med sine egne evner og forutsetninger. Opplæringen skal med andre ord legges til rette, slik at alle elever kan oppnå gleden av å mestre og nå sine mål. Dette gjelder både for grunnskolen og videregående opplæring (Buli-Holmberg & Ekeberg, 2016, s. 23). Dette kommer blant annet til uttrykk i Opplæringsloven kapittel 1, paragraf 1-3, der det står skrevet at opplæringen skal tilpasses evnene og forutsetningene hos den enkelte eleven, lærlingen, praksisbrevkandidaten og lærekandidaten (Opplæringslova, 2017, § 1-3).

2.3.2 Motivasjon og mestring

”Motivasjon kan defineres som en tilstand som forårsaker aktivitet hos individet, styrer aktiviteten i bestemte retninger og holder den ved like” (Manger, 2012, s. 14). I følge Manger (2012, s. 6) er motivasjon en viktig drivkraft i læring, og derfor nødvendig å ha kunnskap om for at vi skal kunne forstå elevenes læring i skolen. Motiverte elever i skolen fortsetter å jobbe selv om de ikke trenger det, de trives med faget eller aktiviteten, og de har en trivsel som skaper gode forutsetninger for læring (Manger, 2012, s. 14).

I psykologien skiller man ofte mellom indre og ytre motivasjon. Når man er motivert på bakgrunn av at man har interesse for en aktivitet, kalles det indre motivasjon. Er det derimot aktivitetens instrumentelle verdi som gjør at man blir motivert, kalles det ytre motivasjon (Deci & Moller 2005, sitert i Manger, 2012, s. 14). I følge Manger er det ingen enten-eller-

deling mellom ytre og indre motivasjon, da de er gjensidig avhengig av hverandre og henger tett sammen (Manger, 2005, s. 15).

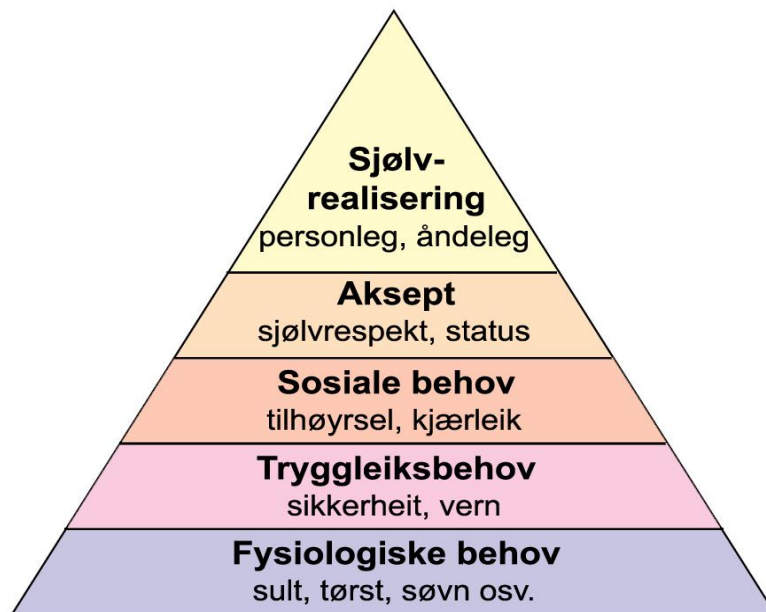
I følge psykologen Bandura (1997, s. 2-3) er eleven sin motivasjon eller mangel på motivasjon, et resultat av forventningene eleven har til seg selv. Til å forklare dette bruker han begrepet "self-efficacy", som handler om betydningen av personens tro på egen mestringsevne. En elev sin tro på om han/hun kan mestre en oppgave eller ei, vil med andre ord påvirke hvilken motivasjon han/hun har til å igangsette denne oppgaven (Bandura, 1997, s. 122).

Eleven sin tro på egen mestring, avhenger i følge Bandura (1997, s. 79) av fire hovedkilder:

- *Vikarierende erfaringer*, som handler om at eleven observerer hva andre mestrer eller eventuelt ikke mestrer.
- *Verbal overtalelse*, som handler om oppmuntrende eller nedlatende ord fra andre.
- *Fysiologisk tilstand*, som handler om hvilke signaler kroppen sender til eleven.
- *Autentisk mestringsopplevelse*, som handler om eleven sine tidligere erfaringer med å mestre på samme område.

2.3.3 Maslows behovspyramide

Maslow mener at mennesket har grunnleggende behov, og at disse behovene kan forklare menneskets atferd og motivasjon. Han skiller mellom to hovedtyper av behov: mangelbehov og vekstbehov. Mangelbehovene er grunnleggende behov, som alle mennesker har et behov for å få tilfredsstilt, og dermed er motiverte til å få tilfredsstilt. Når disse behovene blir dekt, vil motivasjonen knyttet til disse behovene avta (Skaalvik & Skaalvik, 2015, s. 140). Når mangelbehovene er tilfredsstilt, vil vekstbehovet bli mer fremtredende. Dette er behov som aldri kan tilfredsstilles, da en stadig vil ha mer og mer kunnskap, etter hvert som en får det.

(Rosland, 2011)

De ulike behovene tenker Maslow at utgjør et hierarki, som kan fremstilles som en pyramide. Nederst i pyramiden finner man de tre mangelbehovene: fysiologiske behov, trygghetsbehov og sosiale behov, mens man øverste i pyramiden finner de to vekstbehovene: anerkjennelse og selvrealisering (Skaalvik & Skaalvik, 2015, s. 141-142). De ulike behovene bygger på hverandre og starter nederst på pyramiden ved fysiologiske behov. For at vi skal kunne oppleve trygghet, må det fysiologiske behovet være tilfredsstillt. For at vi skal kunne oppleve tilhørighet og kjærlighet, må vi føle oss trygge. Slik fortsetter det videre til man oppnår toppen av pyramiden, og muligheten for selvrealisering (Skaalvik & Skaalvik, 2015, s. 143).

3.0 Metode

I dette kapittelet skal jeg presentere hvilken forskningsmetode jeg har valgt å ta i bruk, for å finne svar på problemstillingen: ”På hvilken måte kan lesehund brukes som et pedagogisk verktøy i den andre leseopplæringen?”. Jeg skal også beskrive og begrunne valg av informanter, samt forklare den praktiske gjennomføringen. Avslutningsvis skal jeg rette et kritisk blikk mot metoden, ved å redegjøre for metodens reliabilitet, validitet og etikk.

3.1 Kvalitativ metode

I følge Postholm og Jacobsen (2011, s. 41) er det vanlig å skille mellom to datainnsamlingsmetoder, kvantitativ og kvalitativ. Hovedforskjellen mellom de to metodene er at kvalitativ metode er mer fleksibel enn kvantitativ metode (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 17).

Jeg valgte å ta i bruk kvalitativ metode, ved å benytte meg av intervju. Da jeg i denne oppgaven tok utgangspunkt i to informanter som har ulik bakgrunn i sitt arbeid med lesehund, var det gunstig for meg å kunne tilpasse spørsmålene til hver av dem. Jeg valgte derfor å ta i bruk semistrukturert intervju, som i følge Christoffersen og Johannessen (2012, s. 78) gir rom for at en kan tilpasse spørsmålene til hver enkelt informant. Dette innebærer at jeg hadde en overordnet intervjuguide som utgangspunkt for intervjuet, men spørsmål og rekkefølge på spørsmålene kunne variere. Intervjuguiden bestod først av fem overgangsspørsmål, som hovedsakelig omhandlet informanten sitt forhold til lesehund generelt og som bruk i den andre leseopplæringen. Overgangsspørsmålene ble deretter etterfulgt av åtte nøkkelspørsmål, som gikk mer i dybden på hvordan informanten legger til rette for bruk av lesehund, samt hvilke erfaringer informanten har med bruken av det.

3.2 Informanter

Som tidligere nevnt er bruk av lesehund som pedagogisk verktøy i den andre leseopplæringen lite belyst i Norge, og tilgangen på informanter var derfor begrenset. I min utvelgelse av informanter, gjennomførte jeg det som Christoffersen og Johannessen (2012, s. 51) omtaler som kriteriebasert utvelgelse. Kriteriene for informantene var at de på en eller annen måte hadde erfaring med bruk av lesehund i den andre leseopplæringen. Etter å ha undersøkt mulige kandidater både lokalt og nasjonalt, endte jeg opp med to kandidater. Informant 1

jobber som lærer, og har gjennom flere år tatt i bruk lesehund som et pedagogisk verktøy i et leseprosjekt som blir gjennomført i grunnskolen. Hunden som blir brukt i prosjektet er ikke en utdannet lesehund, men den blir brukt på samme måte som en kvalifisert lesehund. Informant 2 er en utdannet hundefører, som både arbeider med utdanning og bruk av kvalifiserte lesehunder.

3.3 Gjennomføring av intervju

Lærerinformanten ble intervjuet personlig av meg, som i følge Postholm og Jacobsen (2011, s. 68) kan være en fordel, da det øker muligheten for at det blir etablert en personlig relasjon mellom intervjuer og den som blir intervjuet, noe som videre kan føre til en mer åpen samtale dem imellom. Da det var viktig for meg at informanten ikke skulle oppleve deltagelsen som en belastning, ble intervjuet gjennomført på informanten sin arbeidsplass, på et tidspunkt som var ønsket av informanten. Da den andre informanten befant seg for langt unna til å oppsøke, ble denne informanten intervjuet over telefon. Tidspunkt for intervjuet ble planlagt i god tid i forveien, og selve intervjuet ble gjennomført i et lokale som var uten faktorer som kunne virke forstyrrende for samtalen. For å registrere data som kom frem av intervjuene, benyttet jeg meg først av båndopptaker og senere transkripsjon. Dette i form av at jeg etter tur lyttet til opptakene, samt skrev ordrett ned det som kom frem i dem. Deretter sorterte jeg data, ved å ta utgangspunkt i spørsmålene i intervjuguiden.

3.4 Reliabilitet, validitet og etikk

Reliabilitet er oppgavens pålitelighet, og handler om å stole på den forskningen som kommer frem (Postholm & Jacobsen, 2011, s. 129). Det som kan svekke denne oppgavens pålitelighet, er at informant 1 ikke er utdannet hundefører, og dermed ikke benytter seg av en kvalifisert lesehund. En annen mulig feilkilde er at under telefonintervjuet med informant 2, falt noen av ordene i samtalen bort, grunnet dårlig dekning. Dette er allikevel en feilkilde jeg anser som liten, da disse ordene ikke har betydning for forståelsen av det som blir sagt. I tillegg til spørsmålene i intervjuguiden, kom jeg med oppfølgingsspørsmål der jeg følte det var naturlig. Dette vil trolig også kunne påvirke oppgavens pålitelighet, på bakgrunn av at mine oppfølgingsspørsmål nødvendigvis ikke vil være like andre sine oppfølgingsspørsmål.

Validitet er oppgavens gyldighet, og handler om at vi har dekning for våre fortolkninger av resultatene vi har funnet (Postholm & Jacobsen, 2011, s. 126). Da begge informantene har

erfaring med bruk av lesehund i norskfaget i skolen, vil jeg få en så korrekt opplevelse som mulig. Til tross for dette har ingen av informantene arbeidet spesifikt med bruk av lesehund i den andre leseopplæringen, som igjen kan virke truende for validiteten. I tillegg har jeg bare tatt for meg de voksne sitt perspektiv på bruk av lesehund, og ikke tatt hensyn til elevene sitt perspektiv. De voksne sin opplevelse av bruk av lesehund, kan være en helt annen enn elevene sin. At jeg under intervjuene tok i bruk båndopptaker, som jeg senere transkriberte, vil trolig styrke validiteten på oppgaven, da det gjorde at jeg ordrett fikk med meg hva informantene sa.

Når man skal gjennomføre forskning, er det ulike forskningsetiske prinsipper man må ta hensyn til. Dette innebærer blant annet at informanter som skal intervjues, må gi sitt samtykke til å delta (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 41). Før intervjuene ble gjennomført, fikk jeg derfor muntlig samtykke fra begge informantene om at de ønsket å ta del i intervjuet. I tillegg informerte jeg dem samtidig om at intervjuene kom til å bli gjennomført ved hjelp av båndopptaker, og at det senere kom til å bli transkribert. Begge informantene samtykket til dette. Da den ene informanten arbeider på skole, gav jeg også et samtykkeskjema til rektoren ved skolen der informanten arbeider. Jeg fikk da et muntlig samtykke fra rektoren om at jeg fikk klarsignal til å gjennomføre intervjuet.

I følge Christoffersen og Johannessen (2012, s. 41) er det viktig å opplyse informanten om at han eller hun har rett til å bestemme over sin egen deltagelse, og med dette rett til å trekke seg fra undersøkelsen, uten at det skal oppstå ubehag eller negative konsekvenser. Før intervjuene ble gjennomført, informerte jeg derfor begge informantene om at det var mulig å trekke seg fra undersøkelsen når som helst. I tillegg påpeker Postholm og Jacobsen (2011, s. 125) at når man samler inn datamateriale, er det viktige å forholde seg til ulike etiske prinsipper. Dette innebærer blant annet at man må behandle informasjon med forsiktighet både i løpet av datainnsamlingen og når materialet skal presenteres for andre. For at informantene til enhver tid skulle opprettholde sin anonymitet, valgte jeg å kode dem som informant 1 og 2. I tillegg ble all datainnsamling oppbevart på et sted som bare jeg hadde tilgang til, før det etter endt bruk ble slettet.

4.0 Presentasjon av data

I denne delen av oppgaven vil jeg presentere de mest aktuelle og relevante funnene fra intervjuene jeg har gjennomført. Da jeg har valgt ut de dataene som er mest relevante for problemstillingen min, vil det være noe av datamaterialet som ikke vil bli omtalt. Det vil allikevel være nødvendig å ta i betraktning at all data vil bidra til at jeg får et bredere grunnlag, når jeg skal drøfte meg frem til en eventuell konklusjon. I min presentasjon av data skal jeg presentere informantene jeg har intervjuet, samt med utgangspunkt i intervjuguiden, redegjøre for deres besvarelser.

4.1 Kvalitativt intervju

Da de to informantene jeg har intervjuet har ulik utdanningsbakgrunn, samt ulik bakgrunn med bruk av lesehund, ser jeg på det som nødvendig å bruke et eget underkapittel til å presentere dem nærmere. Av hensyn til personvern og anonymitet har jeg valgt å omtale dem som informant 1 og informant 2.

Informant 1	Informant 2
Utdanningsbakgrunn: <ul style="list-style-type: none">- Grunnskolelærer (spesialpedagog)	Utdanningsbakgrunn: <ul style="list-style-type: none">- Pedagog med utdanning i dyreassistert terapi, etologi og atferd- Utdanning i hundefag- Utdannet hundeinstruktør
Erfaring med bruk av lesehund i skolen: <ul style="list-style-type: none">- 5 år	Erfaring med bruk av lesehund i skolen: <ul style="list-style-type: none">- 6 år
Hund som blir benyttet: <ul style="list-style-type: none">- Ukvalifisert (ikke utdannet)	Hund som blir benyttet: <ul style="list-style-type: none">- Kvalifisert (utdannet)

4.2 Hvordan bruke lesehund i skolen?

For å få innsikt i hvordan man kan bruke lesehund i skolen, valgte jeg å spørre informantene om hvordan de bruker lesehund i skolen. Det kom da frem at informantene både hadde ting til felles, samt ulikheter, ved deres bruk av lesehund i skolen.

På spørsmålet om hvordan informantene bruker lesehund i skolen, svarte informant 1 at den har blitt brukt på forskjellige måter. Det hele startet med at den ble brukt som et pedagogisk verktøy i spesialundervisning, for elever som slet med motivasjon og konsentrasjon for lesing. Etter at elevene hadde fått lest for den et par ganger, spurte elevene stadig oftere etter den. Etter hvert ble den derfor brukt som et slags belønningssystem for elevene, ved at dersom elevene jobbet godt på skolen, fikk de lese for hunden gangen etter. I tillegg til dette svarte informant 1 at han/hun særlig har brukt lesehund i forbindelse med et leseprosjekt, der elevene gruppevis har fått lese i et eget rom for hunden.

Også informant 2 svarte at han/hun har brukt lesehund i skolen som et pedagogisk verktøy for å stimulere til motivasjon for lesing. For å forsterke effekten av dette, har informant 2 tatt i bruk ulikt materiale som bokmerker og diplom, som elevene har fått tildelt etter at de har lest for hunden. I tillegg har den blitt brukt til å oppmuntre til lesing hjemme, ved at elevene har blitt oppfordret til å lese for egne dyr eller kosebamser hjemme. Elevene har også fått mulighet til å skrive brev til hunden, som de senere har fått svar på og måttet lese.

4.3 Hvordan bruke lesehund i den andre leseopplæringen?

Da det er bruk av lesehund i den andre leseopplæringen som er mitt fokusområde, var det nødvendig for meg å få innblikk i hvordan de tenker at man kan bruke lesehund i den andre leseopplæringen.

Informant 1 svarte med det første at han/hun egentlig ikke hadde tenkt noe særlig gjennom akkurat dette, men etter hvert kom det frem at det kan være ulike måter en kan benytte seg av lesehund i den andre leseopplæringen. Informanten fortalte blant annet at i forbindelse med et leseprosjekt, blir det lagt fokus på at alle elevene skal lese den samme boken, slik at de sammen med hunden og andre elever, kan samtale og reflektere rundt innholdet i den i etterkant. Dette kommer til uttrykk i følgende sitat: *"De kommer inn, og så leser de en for en, og så snakker vi om den felles, teksten vi har lest. Og stiller spørsmål til innhold, og leser*

mellom linjene, og, ja. De oppgavene som hører til". I tillegg fortalte informanten at hunden har blitt brukt som en slags kontrollør av lekser, ved at elevene har måttet gjenfortelle for hunden, det de har lest i lekse hjemme.

På det samme spørsmålet svarte informant 2 at når elevene leser for hunden, stopper de opp underveis for å samtale om det de har lest. Dette kan blant annet gjøres ved at hundefører stiller spørsmål som: *"Jeg tror ikke at (hundens navn) fikk helt med seg det som personen i boka gjorde, hva var det personen gjorde?"*. Dette gjøres for å kontrollere at elevene forstår det de leser. Informanten påpekte at ved å bruke hunden som unnskyldning for å stoppe opp, blir det en mer naturlig dialog enn det ellers ville ha blitt, dersom det hadde vært en vanlig lærer som hadde gjort det.

4.4 Hvem kan benytte seg av bruk av lesehund?

Da jeg i denne oppgaven skal fokusere på elever som befinner seg i den andre leseopplæringen, vil det være nødvendig for meg å få innblikk i om disse elevene kan benytte seg av bruk av lesehund.

På spørsmålet om hvem som kan benytte seg av bruk av lesehund, svarte informant 1 at han/hun hovedsakelig har brukt det på småskolen og på de yngste elevene på mellomtrinnet. Til tross for dette påpekte informanten at det trolig ville fungert på samme måte på alle alderstrinn, men at kanskje ikke alle på ungdomstrinnet ville syntes at det er like interessant.

På det samme spørsmålet var informant 2 tidlig ute med å påpeke at lesehund kan brukes på alle elever. Dette kommer til uttrykk i følgende sitat: *"Dette her er jo et tiltak som etter min mening burde brukes på, holdt på å si, alt av elever"*. Informanten fortalte også at han/hun har brukt lesehund både på elever som har utfordringer med lesing og skriving, og de som ikke har det. Spesielt god effekt har informanten sett på gutter som er spesielt aktive/urolige i undervisningen. Som konkret eksempel på dette trakk informanten frem at flere gutter har gått fra å klatre i bokhyller, til å sitte rolig å lese for hunden.

4.5 Hvordan legge til rette for at elevene skal oppleve bruk av lesehund som en god situasjon?

For at elevene skal oppleve bruk av lesehund som en god situasjon, kan det tenkes at det er ulike praktiske og etiske forhold en må ta hensyn til. Jeg valgte derfor å spørre informantene om hvordan de legger til rette for at elevene skal oppleve bruk av lesehund som en god situasjon.

Her svarte informant 1 at det legges til rette for å skape en hyggelig og avslappet atmosfære for elevene. Dette gjøres ved at elevene gruppevis får lese for hunden, der de maks er fem elever på hver gruppe. I tillegg sitter elevene vanligvis på gulvet på store puter, mens hunden ligger ved siden av dem. På denne måten er hunden lett tilgjengelig for alle elevene å nå. Informanten påpekte også at det er viktig å ta hensyn til om elever er allergiske eller redde for hunder, men at dette sjeldent har vært noe problem: *"Eeh, og da, har vi fått et par tilbakemeldinger på at våre unger er allergiske og sånn. Men på slutten av leseprosjektet har de bestandig vært med allikevel"*.

Informant 2 påpekte også at det er viktig å tenke på miljøet rundt, for å skape en mest mulig koselig situasjon for både hund og elever. Det ideelle er å ha et eget rom, uten andre forstyrrelser, som for eksempel en lesestol, sofa, eller et område med tepper og puter på gulvet. Mens elevene leser for hunden, sitter eller ligger de ved siden av den, eller eventuelt bruker den som hodepute. Alt etter hva elevene selv foretrekker. Det viktige er i følge informanten, at det blir lagt til rette for at både hund og elever har det komfortabelt mens de leser.

4.6 Hvordan påvirker bruk av lesehund elevene sitt forhold til lesing?

Da jeg i denne oppgaven ønsker å få innblikk i hvordan lesehund kan brukes som et pedagogisk verktøy i den andre leseopplæringen, vil det være ideelt å få innblikk i hvordan bruk av lesehund påvirker elevene sitt forhold til lesing. Jeg valgte derfor å stille ulike spørsmål som omhandler hvordan bruk av lesehund påvirker elevene sitt forhold lesing.

På disse spørsmålene svarte informant 1 at på grunn av at han/hun selv ikke er norsklærer og har ansvar for norskundervisningen, er det et vanskelig spørsmål å svare på. Informanten påpekte allikevel at i løpet av et tre ukers leseprosjektet der de har benyttet seg av bruk av

lesehund, har han/hun observert forbedring i elevene sine leseferdigheter. Hvor mye dette skyldes hunden eller ei, er dog vanskelig å si. Informanten påpekte også at bruk av lesehund gir motivasjon og glede, når det gjelder elevene sitt forhold til lesing. Dette kan vi se eksempel på i følgende sitater: *"Men det som jeg synes er det viktigste her, det er motivasjonen og gleden. Og at de synes det her er kjekt. Og de spør etter det, og de liker det"* og *"Bare det tenker jeg, er en. Det å få opp motivasjonen, er en del av den der grunnleggende ferdigheten å lese"*.

Informant 2 fortalte også at det er vanskelig å si noe om elevene sin fremgang på leseferdigheter, da han/hun ikke har fått målt det. Informanten fortalte allikevel at han/hun har observert at elevene etter noen uker med bruk av lesehund, klarer setninger og gjerne bøker, som noen uker i forveien var vanskelig å lese. Informanten påpekte også at når mestringen til elevene øker, øker også ferdighetsnivået til elevene. Dette blir uttrykt i følgende sitat: *"Sant, øving gjør mester. Jo mer du leser, jo flinkere blir du jo"*. Informanten fortalte også at etter bruk av lesehund får elevene en helt ny glød når det gjelder lesing, og at de har fått tilbakemeldinger fra foreldre om at leksearbeidet hjemme går lettere. Dette forklarte informanten med at lesing er en del av alt av lekser, så når elevene opplever mestring knyttet til lesing, så opplever de mestring knyttet til de andre fagene.

4.7 Hvordan bidrar hunden til ro og trygghet?

Av intervjuene og analysen av intervjuene, kom det frem at bruk av lesehund kan bidra til ro og trygghet hos elevene.

Informant 1 fortalte at når hunden ligger ved siden av elevene mens de leser, kan mange av elevene få en mye bedre ro. Dette kan vi se eksempel på i følgende sitater: *"Og de sitter jo, og snakker til hunden, og stryker på ham, mens de leser og snakker. Og mange får en mye bedre ro"* og *"Det virker beroligende"*.

Også informant 2 fortalte at bruk av lesehund kan ha en beroligende effekt på elever, som det blant annet blir uttrykt i følgende sitat: *"For den her beroligende effekten som hundene har på oss, den fungerer jo på alle uansett alder"*. I tillegg forklarte informanten at mange elever vil se på det som tryggere å lese foran en hund, enn å lese foran en klasse og/eller en voksen.

Dette på bakgrunn av at hunden aldri vil komme til å le av eleven, rette på han/hun, eller synes verre om eleven, dersom eleven leser feil.

5.0 Drøfting

I dette kapittelet skal jeg drøfte mine funn i lys av teorien jeg tidligere har gjort rede for. Gjennom drøftingen kommer jeg til å svare på problemstillingen: *"På hvilken måte kan lesehund brukes som et pedagogisk verktøy i den andre leseopplæringen?"*. Jeg har valgt å dele drøftingsdelen inn i ulike underkapittel, basert på hvilke tema som kom frem av intervjuene og analysen av intervjuene.

5.1 Hundens bidrag til motivasjon og mestring

I følge Traavik (2013, s. 39-40) kan man fremstille lesing slik: Lesing= avkoding x forståelse x motivasjon. Lesing består med andre ord av tre element, der motivasjon er et av elementene som må være til stede for at lesing skal finne sted. I tillegg hevder Manger (2012, s. 14) at motivasjon er en viktig drivkraft i læring, og derfor nødvendig å ha kunnskap om for at vi skal kunne forstå elevenes læring i skolen. At bruk av lesehund er med på å gi elevene motivasjon og mestring omkring lesing, kunne begge informantene bekrefte.

Informant 1 forklarte det med at han/hun startet bruk av lesehund på bakgrunn av at det var noen elever som slet med motivasjon og konsentrasjon for lesing. Etter at elevene hadde fått lest for hunden et par ganger, spurte elevene stadig oftere etter den. Etterhvert ble den derfor brukt som et slags belønningssystem for elevene, ved at dersom elevene jobbet godt på skolen, fikk de lese for hunden gangen etter. Slik jeg ser det ble elevene motiverte til å ville arbeide godt på skolen, på bakgrunn av at de skulle få lov til å lese for hunden. Elevene fikk med andre ord ytre motivasjon, som i følge Deci og Moller (sitert i Manger, 2012, s. 14) er når det er aktivitetens instrumentelle verdi som gjør at man blir motivert.

Elevene gikk med andre ord fra å ha lite motivasjon omkring lesing, til å selv få et ønske om å ville lese. Når man er motivert på bakgrunn av at man har interesse for en aktivitet, kalles det indre motivasjon (Deci & Moller 2005, sitert i Manger, 2012, s. 14). Med dette kan vi se at lesehunden til å begynne med ble brukt som en form for ytre motivasjon, men etter hvert førte den til at elevene fikk indre motivasjon omkring lesing. Da å kunne lese i norskfaget blant annet innebærer at en klarer å engasjere seg i tekster (Utdanningsdirektoratet, 2015), vil indre motivasjon sett fra mitt ståsted være grunnleggende når det kommer til utvikling av lesing som grunnleggende ferdighet. Samtidig kan det tenkes at den indre motivasjonen vil være

viktig, da utvikling av leseferdighetene i norskfaget forutsetter at elevene leser mye og ofte (Utdanningsdirektoratet, 2015).

Hundens bidrag til motivasjon for lesing kommer særlig til uttrykk i følgende sitater fra informant 1: *"Men det som jeg synes er det viktigste her, det er motivasjonen og gleden. Og at de synes det her er kjekt. Og de spør etter det, og de liker det"* og *"Bare det tenker jeg, er en. Det å få opp motivasjonen, er en del av den der grunnleggende ferdigheten å lese"*. At bruk av lesehund kan påvirke elever sin motivasjon for lesing, understøttes av Bassette (2011), som i 2011 gjennomførte en studie på fire femteklassinger med ulike atferdsvansker, for å undersøke hvilken effekt tilstedeværelsen av en hund kunne ha på leseferdighetene til elevene. Elevene som deltok i undersøkelsen rapporterte at de likte å lese for hunden, og de gangene hunden ikke var tilstede, spurte de om de kunne få lese for den.

Også informant 2 kunne fortelle om bruk av lesehund i skolen, som et pedagogisk verktøy for å stimulere til motivasjon for lesing. I tillegg svarte informant 2 at etter bruk av lesehund har han/hun fått tilbakemeldinger fra foreldre om at leksearbeidet hjemme går lettere. Dette forklarte informant 2 med at lesing er en del av alt av lekser, så når elevene opplever mestring knyttet til lesing, så opplever de også mestring knyttet til de andre fagene. Sett fra mitt ståsted kan dette skyldes at når elevene får økt motivasjon omkring lesing, leser de mer, og med dette blir de flinkere til å lese. Dette påpekte også informant 2 ved å si: *"Sant, øving gjøring mester. Jo mer du leser, jo flinkere blir du jo"*.

På samme måte kan det tenkes at opplevelsen av mestring vil kunne påvirke til videre motivasjon for lesing. Bandura (1997, s. 2-3) bekrefter dette ved å si at eleven sin motivasjon eller mangel på motivasjon, er et resultat av forventningene eleven har til seg selv. Til å forklare dette bruker han begrepet "self-efficacy", som handler om betydningen av personens tro på egen mestringsevne. Informant 2 fortalte at han/hun har observert at elevene etter noen uker med bruk av lesehund, klarer setninger og gjerne bøker, som noen uker i forveien var vanskelige å lese. Elevene opplevde med andre ord mestring omkring lesing, som igjen, slik jeg anser det, vil påvirke til at elevene får motivasjon til å ville igangsette en lignende oppgave neste gang. Dette understøttes av Traavik (2013, s. 40) da hun skriver at det er viktig at elevene har tro på seg selv, og tro på at lesing er noe de kommer til å mestre, for at de skal kunne opprettholde motivasjonen sin.

I forbindelse med lesehundens bidrag til økt motivasjon og mestring, ønsker jeg å påpeke at ingen av informantene sa noe om nøyaktig hvor lang tid det tok, før de begynte å observere endringer omkring elevene sitt forhold til lesing. Da Schretzmayer, Kotrschal og Beetz (2017) påpeker at bruk av lesehund trolig må benyttes over lengre tid, for at elevene skal kunne få positive effekter av den, vil det både i denne sammenheng, samt videre i oppgaven, være viktig å ta i betraktning at bruk av lesehund vil kunne være en svært tidskrevende prosess.

5.2 Hundens bidrag til økt leseforståelse

Hundens bidrag til å skape motivasjon og mestring omkring elevene sitt forhold til lesing, kan det tenkes at videre vil være med på å påvirke leseforståelsen til elevene. Bråten og Olaussen (1999, s. 35) bekrefter dette ved å si at god leseforståelse avhenger av at leseren er motivert for det arbeidet som skal til, i tillegg til at de påpeker at leseren sin motivasjon henger sammen med leseren sin tro på om han kan lykkes med å forstå teksten. Denne troen vil kunne påvirkes av tidligere erfaringer, ved at man enten skaper seg forventninger om å lykkes eller å mislykkes. Da jeg i denne oppgaven skal undersøke på hvilken måte lesehund kan brukes som et pedagogisk verktøy i den andre leseopplæringen, anser jeg det som naturlig å blant annet vektlegge begrepet leseforståelse. Dette på bakgrunn av at elevene som befinner seg i denne leseopplæringen, skal kunne bruke lesing som et redskap for læring (Ulland, Palm & Andreassen, 2014, s. 114).

Begge informantene kunne fortelle om elever som har hatt god nytte av lesehund, i arbeidet med å styrke leseforståelsen til elevene. Informant 2 fortalte at når elevene leser for hunden, stopper de opp underveis for å samtale om det de har lest. Dette kan blant annet gjøres ved at hundefører stiller spørsmål som: *"Jeg tror ikke at (hundens navn) fikk helt med seg det som personen i boka gjorde, hva var det personen gjorde?"*. Dette gjøres for å kontrollere at elevene forstår det de leser, som i følge Ulland, Palm og Andreassen (2014, s. 114) er en forutsetning for at elevene skal kunne lære av å lese. Informanten påpekte også at ved å bruke hunden som unnskyldning for å stoppe opp, blir det en mer naturlig dialog enn det ellers ville ha blitt, dersom det hadde vært en vanlig lærer som hadde gjort det.

Også informant 1 kunne fortelle om lignende bruk av lesehund i arbeidet med å øke leseforståelsen til elevene. Dette ved at informanten fortalte at i forbindelse med et leseprosjekt, ble det lagt fokus på at alle elevene skulle lese den samme boken, slik at de

sammen med hunden og andre elever, kunne samtale og reflektere rundt innholdet i den i etterkant. Dette forklarte informanten i følgende sitat: *"De kommer inn, og så leser de en for en, og så snakker vi om den felles, teksten vi har lest. Og stiller spørsmål til innhold, og leser mellom linjene, og, ja. De oppgavene som hører til"*. Ulland, Palm og Andreassen (2012, s. 114) slår fast at dette vil være viktig, da de mener at god leseforståelse innebærer at man kan reflektere over det man har lest.

At bruk av lesehund kan være med på å øke leseforståelsen til elevene, kommer også frem i Roux, Swartz og Swart (2014) sine forskningsresultater etter en studie gjennomført i 2014 på en barneskole i Western Cape, i Sør-Afrika. Studiet gikk ut på at elevene ble fordelt i fire grupper, der hver gruppe skulle gjennomføre høytlesning for fire ulike publikummere. Resultatet ble da at elevene som hadde lest for en lesehund, scoret høyere på leseforståelsen enn de tre andre gruppene.

5.3 Hundens bidrag til økt leseferdighet

Utviklingen av leseferdighetene i norskfaget går fra at en klarer grunnleggende avkoding og det å forstå enkle tekster, til at en klarer å forstå, tolke, reflektere over, og vurdere mangfoldige tekster i ulike sjangere (Utdanningsdirektoratet, 2015). Slik jeg anser det vil det derfor være nødvendig med tilstrekkelige leseferdigheter, for at elevene etter hvert skal kunne bruke lesing som et redskap for læring og med dette befinne seg i den andre leseopplæringen.

At bruk av lesehund kan bidra til økt leseferdighet, kunne informant 1 komme med eksempel på. Som eksempel forklarte informanten at i løpet av et tre ukers leseprosjekt der elevene benyttet seg av lesehund, observerte informanten forbedring i elevene sine leseferdigheter. Sett fra mitt ståsted vil det være vanskelig å si om dette skyldes hunden eller ei, noe også informanten gav uttrykk for. Dette på bakgrunn av at informanten ikke hadde gjennomført noen form for måling av hundens bidrag til økt leseferdighet, men gav sine forklaringer ut fra observasjoner. Også informant 2 kunne fortelle om lignende observasjoner, men også han/hun påpekte at det var vanskelig å si noe om eleven sin fremgang på leseferdigheter, da han/hun ikke har fått målt det.

Til tross for dette ønsker jeg å poengtere at det finnes forskning som hevder at bruk av lesehund kan bidra til økt leseferdighet. Dette fremhever blant annet Newlin (2003), som

gjennomførte et leseprogram på Alderman barneskole i Wilmington, Nord-Carolina. Samtidig tenker jeg at det vil være viktig å ta i betraktning at hensikten til programmet Reading Education Assistance Dogs (R.E.A.D) er å forbedre leseferdighetene til elevene, ved at elevene får lese for en hund.

5.4 Hundens bidrag til å tilpasse opplæringen

I følge Ulland, Palm og Andreassen (2014, s. 114) blir det forventet at elevene skal kunne bruke lesing som et redskap for læring når de befinner seg rundt 4. klasse. Til tross for dette kan det tenkes at det vil kunne være elever i 4. klasse som har ulike utfordringer omkring lesing, og som dermed har problemer med å bruke lesing som redskap for læring. Dette på bakgrunn av at i tillegg til at motivasjonen kan påvirke leseforståelsen, kan også det å lese for seint eller for raskt ha konsekvenser for leseforståelsen. Dette kan gjelde elever som fungerer på nivå med jevnaldrende når det kommer til andre ferdigheter som ikke krever lesing (Lesesenteret, 2018).

I den norske skolen har alle elever rett til å få tilpasset opplæring som er i samsvar med sine egne evner og forutsetninger. Opplæringen skal med andre ord legges til rette, slik at alle elever kan oppnå gleden av å mestre og nå sine mål (Buli-Holmberg & Ekeberg, 2016, s. 23). Dette kommer blant til uttrykk i Opplæringsloven kapittel 1, paragraf 1-3, der det står skrevet at opplæringen skal tilpasses evnene og forutsetningene hos den enkelte elev, lærlingen, praksisbrevkandidaten og lære kandidaten (Opplæringslova, 2017, § 1-3). Slik jeg tolker det vil det derfor være nødvendig å tilpasse opplæringen for elever som i utgangspunktet skal finne seg i den andre leseopplæringen, men som av ulike grunner ikke gjør det. I denne sammenheng vil jeg hevde at bruk av lesehund som pedagogisk verktøy vil være et mulig alternativ. Dette belyser også Newlin (2003) i sitt leseprogram, som jeg nevnte tidligere i oppgaven. Programmet han gjennomførte gikk ut på at lesehunder, sammen med sine spesialtrente eiere, skulle lytte til elever som trengte ekstra hjelp med lesing. Elevene leste for hunden i tjue minutter hver, en gang i uken, i ett år. Resultatet av programmet var at de fleste av elevene forbedret ferdighetene sine med minst to klassetrinn nivåer, og noen gjorde det så bra at de ble mentorer for andre elever.

På bakgrunn av dette kan man se at bruk av lesehund førte til at elevene som trengte ekstra hjelp med lesing fikk forbedret leseferdighetene sine, som trolig igjen førte videre til at de

fikk økt leseforståelse. Dette konstaterer Bråten og Olaussen (1999, s. 28) ved at de påpeker at når man snakker om lesing, kan man skille mellom lesingens tekniske aspekt og lesingens meningsaspekt. Lesingens tekniske aspekt blir gjerne omtalt som avkoding, mens lesingens meningsaspekt blir omtalt som leseforståelse. Automatisk ordavkoding er nødvendig for at man skal kunne få til en vellykket forståelse av det man leser.

At bruk av lesehund kan være verdifullt i arbeidet med å tilpasse opplæringen for elever som har utfordringer med lesing, slik at de etter hvert kan oppnå å bruke lesing som et redskap for læring, gav informant 2 uttrykk for. Dette ved at informanten forklarte at han/hun hadde sett at bruk av lesehund hadde hatt spesielt god effekt på gutter som var spesielt aktive/urolige i undervisningen. Som konkret eksempel på dette trakk informanten frem at flere gutter hadde gått fra å klatre i bokhyller, til å sitte rolig å lese for hunden.

5.5 Hundens bidrag til ro og trygghet

At informant 2 hadde sett at bruk av lesehund hadde hatt særlig god effekt på gutter som var spesielt aktive/urolige i undervisningen, er slik jeg ser det kanskje ikke så underlig, da det finnes indikasjoner på at bruk av dyr kan ha en beroligende effekt på mennesker. Dette på bakgrunn av at det har vist seg at når mennesker kommer i kontakt med dyr, får det økt produksjon av hormonet Oxytocin, som er et hormon som virker beroligende (Miller, Kennedy, DeVoe, Hickey, Nelson & Kogan, 2009).

I et innslag på NRK, 21 desember 2017, ble det forklart at det var tatt i bruk lesehund på Nerstad skole i Sigdal og at lærerne ved skolen hevdet å ha sett fremgang i lesingen til elevene. Særlig fremgang hadde de sett hos de elevene som kviet seg for å lese foran andre (NRK 2017, 21. desember). Slik jeg ser det skyldes dette at hunden bidrar med ro og trygghet hos elevene, som igjen er en forutsetning for at elevene skal kunne nå sitt fulle potensiale. Dette kan jeg poengtere med bakgrunn i Maslows behovspyramide, som er en teori som forklarer at mennesket er nødt til å ha tilfredsstilt ulike behov, deriblant trygghetsbehov, for at det videre skal kunne oppnå selvrealisering (Skaalvik & Skaalvik, 2015, s. 140-143).

Hundens evne til å skape ro og trygghet i situasjoner der elevene skal lese, kunne begge informantene trekke frem at de hadde erfaringer med. Informant 1 fortalte at når hunden ligger ved siden av elevene mens de leser, kan mange av elevene få en mye bedre ro. Dette

forklarte informanten i følgende sitater: ”Og de sitter jo, og snakker til hunden, og stryker på ham, mens de leser og snakker. Og mange får en mye bedre ro” og ”Det virker beroligende”. Lignende erfaringer uttrykte informant 2 ved å si: ”For den her beroligende effekten som hundene har på oss, den fungerer jo på alle uansett alder”. I tillegg forklarte informant 2 at mange elever vil se på det som tryggere å lese foran en hund, enn å lese foran en klasse og/eller en voksen. Dette på bakgrunn av at hunden aldri vil komme til å le av eleven, rette på han, eller synes verre om eleven, dersom eleven leser feil. Slik jeg tolker det vil det at hunden ikke korrigerer eventuelle lesefeil hos eleven, igjen kunne påvirke til at eleven opplever mestring omkring lesing. Her vil jeg igjen trekke frem Bandura (1997, s. 79) sin teori om mestringsforventning, som påpeker at eleven sin tro på egen mestring, blant annet avhenger av verbal overtalelse, som handler om oppmuntrende eller nedlatende ord fra andre.

For at elevene skal oppleve bruk av lesehund som en trygg og god situasjon, vil jeg hevde at det vil være ulike praktiske og etiske forhold en må ta hensyn til. Dette kunne informant 1 bekrefte, da han/hun forklarte at det legges til rette for å skape en hyggelig og avslappet atmosfære for elevene. Dette ved at elevene vanligvis sitter på gulvet på store puter, mens hunden ligger ved siden av dem. Også informant 2 støttet dette, ved å påpeke at det er viktig å tenke på miljøet rundt, for å skape en mest mulig koselig situasjon for bånd hund og elever. I tillegg fortalte informant 1 at det er viktig å ta hensyn til om det er elever som er allergiske eller redde for hunder. Sett fra mitt ståsted vil det være svært viktig å ta hensyn til eventuelle elever som er redde for hunder eller dyr generelt, da hunden i denne sammenheng vil kunne bidra til utrygghet, istedenfor trygghet. Tar man utgangspunkt i Maslows behovspyramide som peker på at de ulike behovene til mennesket bygger på hverandre, vil elever som er utrygge ikke få trygghetsbehovet dekket, som igjen videre vil kunne påvirke til at elevene ikke får mulighet til å utvikle sin leseforståelse (Skaalvik & Skaalvik, 2015, s. 143).

6.0 Avslutning

I denne oppgaven ønsket jeg å finne svar på: *"På hvilken måte kan lesehund brukes som et pedagogisk verktøy i den andre leseopplæringen?"*. For å finne svar på dette brukte jeg kvalitativ metode, der jeg benyttet meg av semistrukturert intervju for å finne data. Jeg intervjuet to informanter, der begge hadde erfaring med bruk av lesehund i den andre leseopplæringen. Da informantene jeg benyttet meg av hadde ulik utdanningsbakgrunn, samt at det bare var den ene informanten som benyttet seg av utdannet lesehund, var jeg spent på å se om det var ulikheter i hvordan de benyttet seg av lesehund som pedagogisk verktøy i den andre leseopplæringen. Da det gjennom analysen av intervjuene kom frem at det ikke var noen tydelige ulikheter dem imellom, har jeg sett på dem begge som likeverdige informanter gjennom forskningsprosessen.

Da begge informantene belaget sine utsagn på egne observasjoner og erfaringer, er det vanskelig for meg å gi en endelig konklusjon på hvordan man kan bruke lesehund som et pedagogisk verktøy i den andre leseopplæringen. Ved å støtte meg til teorien som tidligere er presentert, kan jeg allikevel gjøre noen antakelser. I denne sammenheng har jeg kommet frem til at det finnes ulike måter man kan bruke lesehund som et pedagogisk verktøy i den andre leseopplæringen. Dette på bakgrunn av at hunden fungerer som bidragsyter på flere sentrale områder innenfor den andre leseopplæringen.

Det har blant annet vist seg at hunden kan bidra til motivasjon og mestring omkring lesing, som igjen vil være en forutsetning for at lesing i det hele tatt skal kunne finne sted. I tillegg viste det seg også at hunden kan bidra til økt leseforståelse, samt økt leseferdighet, som er sentrale faktorer innenfor den andre leseopplæringen. At hunden kan brukes som et pedagogisk verktøy for å tilpasse opplæringen til elever som av ulike årsaker ikke befinner seg i den andre leseopplæringen, når de i utgangspunktet skal det, var også ett av funnene. Sist men ikke minst viste det seg at hundens nærvær kan bidra til at elevene får en følelse av ro og trygghet, som igjen vil kunne være en viktig forutsetning for at elevene skal kunne oppnå sitt fulle potensiale innenfor den andre leseopplæringen.

Litteraturliste

- Antrozoologisenteret. (2018). *Dyreassisterte intervensjoner*. Hentet 18. februar 2018. Hentet fra <http://azs.no/dyr-og-menneskeantrozoologi-2/dyreassisterte-intervensjoner/>
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York: W.H. Freeman
- Bassette, L. A. (2011). *Reading with Maggie: The effect of the presence/absence of a classroom pet dog in a reading intervention package*. Purdue Univeristy, Indiana.
- Buli-Holmberg, J. & Ekeberg, T. R. (2016). *Likeverdig og tilpasset opplæring i en skole for alle* (2.utg). Oslo: Universitetsforlaget.
- Bråten, I. & Olaussen, B. S. (1999). *Strategisk læring: teori og pedagogisk anvendelse*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag as
- Christoffersen, L. & Johannessen, A. (2012). *Forskningsmetode for lærerutdanningene*. Oslo: Abstrakt.
- Dyrebar omsorg. (2017). *Definisjoner*. Hentet 18. februar 2018. Hentet fra <http://www.dyrebaromsorg.no/definisjoner/>
- Firbent terapi. (2018). *Dyreassistert pedagogikk: Lesehund*. Hentet 18. februar 2018. Hentet fra <http://www.firbentterapi.no/lesehund>
- Intermountain therapy animals. (2018). *About us/Contact*. Hentet 26. mars 2018 fra http://www.therapyanimals.org/Contact_Us.html
- Lesesenteret (2018). *Elever som strever med leseflyt og "den andre leseopplæringen"*. Hentet 10. mars 2018 fra <https://lesesenteret.uis.no/article.php?articleID=119905&categoryID=13436>
- Manger, T. (2012). *Motivasjon og mestring*. Frederikshavn: Gyldendal akademisk.
- Midtbø, G. & Syed, R. (2017, 21. desember). Nanock hjelper barn med å lese. *NRK Buskerud*. Hentet fra <https://www.nrk.no/buskerud/nanock-hjelper-barn-med-a-lese-1.13836366>

- Miller, S. C., Kennedy, C., DeVoe, D., Hickey, M., Nelson, T. & Kogan, L. (2009). An examination of changes in oxytocin levels in men and women before and after interaction with a bonded dog. *Anthrozoos*, 22(1), 31-42.
- Newlin, R. B. (2003). Paws for reading: An innovative program uses dogs to help kids read better. *School Library Journal*, 49(6), 43.
- Norske Terapihundeskolen. (2015). Lesehund/Fadderhund. Hentet 18. februar 2018. Hentet fra <http://no.terapihundskolan.se/lesehund-fadderhund/>
- Opplæringslova. (2017). *Lov om grunnskolen og den videregående opplæringa (opplæringslova)*. Hentet 09. mars 2018 fra https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1998-07-17-61#KAPITTEL_1
- Postholm, M. B. & Jacobsen, D. I. (2011). *Læreren med forskerblick. Innføring i vitenskapelig metode for lærerstudenter*. Kristiansand: Høyskoleforlaget AS
- Roe, A. (2014). *Lesedidaktikk - etter den første leseopplæringen* (3.utg). Oslo: Universitetsforlaget.
- Rollins, J. A. (2016). Brilliant, Absolutely Brilliant: Reading to Dogs. *Pediatric Nursing*, 42(2), 58.
- Rosland, K. (2011, 11. oktober). *Maslows behovspyramide*. Hentet 15. mai 2018 fra: <https://ndla.no/nb/node/85351?fag=102780>
- Roux, M. C. L., Swartz, L. & Swart, E. (2014). The Effect of an Animal-Assisted Reading Program on the Reading Rate, Accuracy and Comprehension of Grade 3 Students: A Randomized Control Study. *Child Youth Care Forum*, 43(6), 655-673. doi: 10.1007/s10566-014-9262-1
- Schretzmayer, L., Kotrschal, K. & Beetz, A. (2017). Minor Immediate Effects of a Dog in Children`s Reading Performance and Physiology. *Frontiers in Veterinary Science*, 4(90). doi: 10.3389/fvets.2017.00090

Skaalvik, E. M. & Skaalvik, S. (2015). *Skolen som læringsarena: selvoppfatning, motivasjon og læring* (2.utg). Oslo: Universitetsforlaget.

Traavik, H. (2013). Den tidlige skrive- og leseutviklinga. I H. Traavik & B. K. Jansson (Red.), *Norskboka 1* (s. 39-53). Oslo: Universitetsforlaget.

Ulland, G., Palm, K. & Andreassen, R. (2014). Den andre lese- og skriveopplæringa: Lesing. I Jansson, B. K. & Traavik, H (Red.), *Norskboka 2 - norsk for grunnskolelærerutdanning 1-7* (s. 113-134). Oslo: Universitetsforlaget AS.

Utdanningsdirektoratet. (2015, 14.september). *God leseopplæring- for lærer på ungdomstrinnet*. Hentet 13. februar 2018 fra <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/grunnleggende-ferdigheter/lesing/god-leseopplaring--for-larere-pa-ungdomstrinnet/lesing-som-grunnleggende-ferdighet/>

Utdanningsdirektoratet. (2015, 10. september). *Lesing i norsk*. Hentet 13. februar 2018 fra <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/grunnleggende-ferdigheter/lesing/lesing-i-fag/Lesing-i-norsk1/>

Varlo, T. S. (2017, 09. februar). Leser for hunden Max på Hauge. *Haugesunds avis*. Hentet fra <https://www.h-avis.no/skole/haugesund/litteratur/leser-for-hunden-max-pa-hauge/s/5-62-374006>

Vedlegg

Vedlegg 1: Intervjuguide

Vedlegg 2: Samtykkeskjema til rektor

Vedlegg 1: Intervjuguide

Intervjuguide for bacheloroppgaven

1. Uformell prat

2. Informasjon:

Innledningsvis vil jeg gi informanten informasjon om hvilket tema intervjuet kommer til å omhandle, og hva som er hensikten med det. Jeg vil også be om tillatelse til å ta i bruk lydopptak under intervjuet, og informere om at all data vil bli anonymisert og makulert når oppgaven er ferdig. I tillegg vil jeg opplyse om at informanten når som helst kan trekke seg fra prosjektet.

3. Overgangsspørsmål:

- Hvor lenge har du arbeidet med bruk av lesehund i skolen?
- Hvordan har du brukt lesehund i skolen?

I den andre leseopplæringen blir det fokusert på at elevene skal kunne hente informasjon fra tekstene de har lest, samt at de skal kunne samtale og reflektere over innholdet.

- Hvordan kan lesehund brukes i den andre leseopplæringen?
- Hvilke elever bruker lesehund i skolen (klassetrinn)?
- Hvordan kan klassetrinn sette en begrensning på bruk av lesehund i skolen?

4. Nøkkelspørsmål

- Hvordan legger du til rette for at elevene skal oppleve bruk av lesehund som en god situasjon?
- Har du sett noen synlig fremgang i elevene sine leseferdigheter etter bruk av lesehund?
- Har du sett noen fremgang i elevene sin leseforståelse etter bruk av lesehund?
- Har du sett noen endringer i elevene sine holdninger omkring lesing, etter bruk av lesehund?
- Har du sett noen endringer i elevene sin lyst til å lese, etter bruk av lesehund?
- Har du sett noen endringer på andre områder i norskfaget, etter bruk av lesehund?
- Husker du noen konkrete kommentarer fra elevene, etter bruk av lesehund?

- Har du sett andre endringer hos elevene, etter bruk av lesehund?

Vedlegg 2: Samtykkeskjema til rektor

Camilla Dalaker Sjørusen
Grunnskolelærerstudent 5-10
HVL, Campus Stord.

Stord, 22.01.2018

Til rektor v/_____ skole.

Forespørsel om gjennomføring av intervju

I forbindelse med bacheloroppgaven jeg skal skrive våren 2018, ber jeg om samtykke til å bruke en av lærerne v/ _____ skole som en av mine informanter. Læreren jeg ønsker å intervjuer er _____.

Bacheloroppgaven min handler om temaet lesehund, og på hvilken måte lesehund kan brukes som et pedagogisk verktøy i den andre leseopplæringen. Jeg ønsker derfor å få innblikk i denne læreren sine erfaringer omkring dette.

All informasjon som blir samlet inn vil bli behandlet konfidensielt, da jeg under høyskolen er underlagt taushetsplikt. Intervjuopptaket vil dermed bli lagret på en båndopptaket, som ikke har datatilkopling. Intervjuene vil bli anonymisert, og datamaterialet vil bli makulert etter at oppgaven er levert.

Ta gjerne kontakt, dersom du har nærmere spørsmål.

Med vennlig hilsen

Camilla Dalaker Sjørusen.

Tlf: _____

Mail: _____